

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clüveri[i] Germaniæ Antiquæ Libri tres

Clüver, Philipp

Lugduni Batavorum, 1631

Cap. XIX. De Cheruscis, & horum clientibus Campsanis, & Cathulcis, sive
Cathulconibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44541

producere. Rectius heic scripsisset, à Rheno ad Albim iter, per circuitum paludum ac saltuum, esse stadiorum circiter III. CIO. longè autem brevius esse intervallum inter eos amneis, si quis rectâ viâ commeare posset. Sed ad Chaucos redeamus.

De virtute Chaucorum egregium fertur elogium ab auctore nostro, in libro de Germaniâ: *Tam immensum terrarum spatium non tenent tantum Chauci, sed & implant. populus inter Germanos nobilissimus; quique magnitudinem suam malit justitia tueri, sine cupiditate, sine impotentiâ: quieti, secretique, nulla provocant bella, nullus rapibus aut latrociniis populantur. idque precipuum virtutis ac virium argumentum est, quod, ut superiores agant, non per injurias assquuntur. prompta tamen omnibus armâ: ac, si res poscat, exercitus; plurimam virorum, equorumque. & quiescentibus eadem fama. Tantâ quam fuerint justitia Chauci, miror ego, quid causa habuerint, cur sub Nerone imperatore, ut suprà relatum, Ansibarios suis sedibus expulerint.*

C A P. XIX.

*De CHERUSCIS, & horum clientibus CAMPANIS, &
CATHULCIS, sive CATHULCONIBUS.*

CHAUCIS, ab ortu solis brumalis, contermini fuerunt ultra Visurgim, Taciti 20 Cœvo, CHERUSCI; gens magna, & Arminio duce maximè inclita. Ipse Tacitus, in libro de Germaniâ: *In latere Chaurorum Cattorumque Cheruscis. Ita equidem à tertio Neronis consulatu, at anteâ Ansibarii etiam, & Angrivarii, medii inter Chaucos & Chattos, Cheruseorum fineis attigerunt. Sed & ipsi Cheruscis sub Augusti principatu citerioris ripæ partem tenuerunt; Velleio Patervculo, sub Tiberii ductu tunc temporis in Germaniâ militanti, & Dionis credimus. quorum hic lib. I. IV, de Druso narrans: Α' μα ἡ τῶν θεοῖς τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀργον, καὶ τὸν τὸν πέπισθαι, ἥδη οὐσιώτερον κατέρρεψαν· πόλις τὸν τὸν πόλεμον εἰσεβάλε, καὶ δι' αὐτὸν ναὶ εἰς τὴν Χερουκίαν πεσεχώρησε μέχρι τὸν Οὐισρεγγόν. id est: Initio veris rursus ad bellum profectus, Rhenum transit; Visipetas subjugavit; Luppii fluminis ripis ponte junctis, Sigambros irrupit; perque eos in Cheruseorum fineis, usque ad Visurgim processit. Et libro sequenti, de eodem 30 Druso: Εἰς τὸν τὸν Χερουκίαν εἰσεβάλε, καὶ περιῆλθε μέχρι τῆς Σηκουας. & mox: καὶ τελεῖται τὸν τὸν Χερουκίαν μέτρην, καὶ τὸν Οὐισρεγγόν Διζεράς. Ηλαστ μέχρι τὸν Α' Α' Αγία, ταῦτα πορθῶν. hoc est: Chattorum fineis ingressus, ad Sveiam usque processit. inde in Cheruseorum agros conversus, Visurgimque transgressus, ad Albim usque penetravit, cuncta depopulando. Dionis consentiens Patervculus, in lib. II, hæc tradit de Tiberio: *Intrata protinus Germania: subacti Caninefates, Cattuari, Bructeri, recepti Cheruscis, gentes; & annis, mox nostrâ clade nobilis, transitus Visurgis. Nempe nobilitatis hic fuit clade Varianâ: de quâ sic Dio, lib. LVI: Διηγεῖτος ἦ τὸν Οὐάρον, ως κατατεταμένων οὐδενα σφίσι τοιούτους, μεγάλοις αὐτοῖς πορθεῖται τὸν Πλωσ, ἐξ τοῦ Χερουκίαν καὶ μετὰ τὸν Οὐισρεγγόν. id est: Varum ita acceperunt, ut omnibus ejus iuris obtemperaturi viderentur: proculque eum à Rheno, in Cheruseorum fineis, ad flumen Visurgim 40 abduxerunt. Narrat hinc conspirationem Germanorum in Varum & exercitum Romanum auctore Arminio Cheruscis factam: quâ per dolum Varus ab hibernis ad sedandam ulteriorum quorumdam Germanorum seditionem vel rebellionem mabductus. Verum tamen Varum tunc non apud ipsam Visurgis ripam, neque in Cheruseorum finibus, sed apud Luppiam ad Castellum Alisone, in Tenetorum agro, & Marsorum confinio, svelto superiorum ducum more, habuisse castra, multis validissimisque demonstrari potest documentis, quorum illud haud postremum, quod Velleius, post narrationem clades, sic adponit: *L. etiam Cedittis, praefecti castorum, eorumque qui una circumdati Alisone immensis Germanorum copiis obsidebantur, laudanda virtus est. Nempe hic cum quâdam manu præsidio castris relicitus erat, ad quem obsidendum, continuo post cæsum Varum ejusque***

50 exercitum, Germani sese converterunt. Tacitus, annal. lib. I: *Ductum inde agmen ad ultimos Bructerorum. quantumque Amisiam & Luppiam annes inter, vastatum: hanc procul Teutoburgiensis saltu; in quo reliquie Vari legionumque insepultæ dicebantur. Igitur cupidus Cesarem invadit solvendi supra militibus, duciique. præmisso Cætinâ, ut occulta saltuum (Teutoburgiensium) scrutaretur, pontesque & aggeres humido paludum & fallacibus campis imponeret; incedunt mæstos locos, visusq; ac memoriam deformes. Prima Vari castra, lato ambitu, & dimensis principiis, trium legionum manus ostentabant. dein, semiruto vallo, humili fossâ, accisa reliquie conseditse intelligebantur. medio campi albentia issa, ut fugerant, ut restiterant, disjecta, vélag-gerata. Tegunt hinc milites reliquias. cuiusfacto hoc auctor addit: Primum exstruendo tumulo*

cessitatem Caesar posuit. Quibus omnibus consentiunt ea, quæ postea annalib. lib. II, tradit hīs verbis: *Cæsar, audita castellam, Lappiæ flumini adpositum, obſideri, sex legiones eō duxit. & mox: Neque Cæsari copiam pugnae abſeffares fecere, ad famam adventus ejus dilapsi. Tumulum tamen, nuper Varianis legionibus strūctum, & veterem aram, Druso statim, disjecerant. Restituit aram; honorique patris princeps ipse cum legionibus decurrit. tumulum literare hanc viſum. & cuncta inter castellum Alisonem ac Rhenum novis limitibus ageribusque permunita.* Clarum igitur jam ex his atque certum est, Varum non in Cheruscis ad Visurgis ripam, sed in Teneretis apud Alisonem castellum habuisse caſta. Adde huc ea, quæ Dio, dicto libro tradidit: nempe insidias Varo ita fuſſe à Germanis stractas, uti insurgerent ex composito mīcē ἀρχαῖ τὸν ἄποιντεν εἰκόναν, id est, primi quidam ex longius ab eo remotis. De itinere 10 Vari versus eos ita Dio ibidem: Τά ποτε ὅρη καὶ Φαρεγγίωδης δύναμις, καὶ τὰ δένδρα καὶ συνάντησις ἡ παρεγκόντων λόφος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς τούτους τολμαίους φίσαις παρεγκόντων, σκέπα την πύρον τας καὶ σδοντινας, γεφυρώντας την τάπτη δεσμόντα, πονηρήν. id est: Erant montes convallibus crevibus intercepti, & inaequales: arbores autem dense ac immodece proceritatis, quibus Romani, etiam ante hostium adventum, cadendis, viamque parando, & qua opus habebant, pontibus jungendo, fuerant defatigati. Adorintur heic eos Germani, quibus urchumque repulsi, αὐτοὶ ἐσπασθέντες αὐτοῦ, χωρὶς πάντας ὁπλῶν (ὡς γε εὐρὺς ὑλώδες συνέδεξε) λαβόντες ταῦτα μᾶλλον τὴν ὑπεραιγανή ἵμπλην, ἀλλα καὶ τοὺς φύλακας τοὺς Χωρίους παρεχωρήσαντες. id est: Locum ibi, ut in monte silvis absita, nocti opportunum, castra fecerunt. magis ordinato itinere postridie progressi in locum nemore vacuum. Illie cœli in campis; ut restatur Tacitus. Velleius, praedicto loco, de eodem Varo, *Inclusus silvæ, paludibus, insidiis ab eo hoste ad internectionem trucidatus est.* Sic probè hi tres inter se consentiunt: monteis, saltus, paludeis, pontes narrando. ex quibus indicis documentisque satis jam clare patet, Varum cum exercitu primum iter fecisse ab Alisone castello per Marsorum extremos finies, versus vicum cui vulgare nunc vocabulum Teutonemeyer, ad prædictos usque monteis & castellum vulgo Falkenborg dictum; ubi confragosis vallibus oritur amnis, cui à proximo vico Beerlebek cognomentum Beerlebeker beke: inde Cheruscorum finies ingressum, versus opidum Dietmelle; inter quod & dictos monteis cum exercitu cœlus est, nam ipsum hoc opidum esse antiquum illud Teutoburgium, à quo Teutoburgiensis saltus cognomen accepit, ipsa hodierna adpellatio manifestò indicat. quidpe Dicit 50 idem esse nomen quod Thentb, jam dudum innumeris argumentis probatum habeo. Hinc etiam apud Aimoīnum, lib. IV, cap. LXXV, adpellatur Theothmelli, in his verbis: *Quum Saxonas in eo loco, qui Theothmelli vocatur, ad pagnam se preparasse compresisset; ad eos, quantâ potuit, celeritate contendit.* Et mox: *Quumque de loco prælii ad Padabrunam se cum exercitu recepisset; & quæ sequuntur.* Atque vulgare quidem fuit hoc tractu vocabulum Thentb, locis impositum, nam ab eodem dictus est antiquissimo nominé vicus ille, medio inter Luppiæ fontem & Theutomellum situ, Teutonemeyer: item opidum Diedenbille, xv millibus passuum ab Theutomello in orientem versus distitum. Cererum apud Ptolemaeum legitur Germaniae locus, hand procul lævā Visurgis ripā, Τελισέργιον. quod ego vocabulum, ex situ & literarum ductu, corruptum esse judico pro Τελισέργιον. 40 nam in Pannoniâ etiam opidum, eidem Ptolemaeo Τελισέργιον dictum, Antonino & Notitiæ imperii est Teutiburgium, & Teutiborgum. Sed eò tandem, quò intenderam, uti perveniat oratio; manifestò ac liquido jam ex supra dictis patet, quamvis Varus non apud ripam Visurgis castra haberit, Cheruscos tamen eo tempore agrorum aliquid citra eum amnem tenuisse, Chattis contiguum. At hoc Julii Cæsaris sententia quæcunq; repugnare videtur: qui, belli Gall. comment. VI, Bacenim ait silvam, pro nativo muro objectam, Cheruscos à Svevis, Svevosque à Cheruscis incurſionibusque prohibuisse. quod si verum, certe Cherusci neque Cæsaris tempeſtate citerioremen tenuerunt Visurgis ripam. nam parum juvabat, Bacenim silvam eos à Chattorum incurſionibus protegere, si cis Visurgim apertis agris inter se continuabantur. Verum conciliantur hæc à Strabone; qui, lib. VII, Varum εὐ τῆς τῶν Χερουσκῶν τοπογραφίας, id est, in Cheruscorum subditis five clientibus, cœsum tradit: quos suis Dulgibinos, supra ostensem est. Certum igitur jam est, Cheruscorum nomen omne ultra Visurgim constituisse. Quod vero Velleius atque Dio ad Varianam cladem Visurgim nominarunt, id famâ amnis factum puto; quia hic ex nobilissimis amnibus cladi illi fuit proximus, xx circiter millibus passuum distitus. Limiteis igitur omni tempore Cherusci habuerunt eos ab occidente, quos Chauci ab oriente sub Trajano imperatore, ad opidum usque Petershagen, Visurgi adpositum, inde linea ad opidum Rentelen, eidem amni impositum, ab Angriariis fuſſe quondam

quondam separatos: suprà in horum explicatione dictum. Angrivariis verò cis Visurgim recedentibus, toto hoc latere Cherulci tegebantur Visurgi, ad vicum usque Remen. inde à meridie eosdem, quos Chatti à septemtrionibus, ad Salæ usque & Albis confluenteis, juxta montem ac silvam Bacenim, quæ nunc adpellantur der Hartz. De hoc confilio Cæfarem ac Dionem testis jam audivimus. Tacitus annal. I, quum Germanicus sub Tiberio repentinum in Chattos faceret excusum: *Cesar incensò Mattio (id genti caput) aperta populatus, revertit ad Rhenum. & mox: Fuerat animus Cherulci juvare Chattos; sed exterruit Cacina, huc illuc ferens arma.* Annal. XII, sub Claudio: *Iisdem temporibus insuperiore Germania trepidatum, adventu Catorum, latrocinia agitantium.* Et paulo post:

10 *Prædā famaque onus ad montem Taunum revertuntur: ubi Pomponius cum legionibus operiebatur, si Catti, cupidine ulciscendi, casum pugnare præberent. illi metu, ne hinc Romanus, inde Cherulci, cum quis aeternum discordant, circumgredierentur, legatos in urbem & obsides misere.* Annal. XIII, sub Neronis principatu, quum Ansibarios, Rheni ripam, ut ante relatum, obidenteis, Romani pepulissent: *Sola Ansibiorum gens retro ad Vspios & Tubantes concessit. quorum terris exacti, cum Cattos, dein Cherulcos petiſſent, errore longo, hospites, egeni, hostes, in alieno caduntur.* Ceterum ab oriente ac septemtrionibus Albi tegebantur. ad confluentem Salæ, conterminos habuere, cis Albit, præter Chattos, Hermunduros; trans Albit Semnonas & Langobardos: à septemtrionibus fuere Fosi, qui & Saxones. de his omnibus suo loco probabitur. Albit attigisse Cherulcos, testis est Claudianus,

20 in panegyrico de quarto consulatu Honorii:

Ingentes Albit liquere Cherulci.

Continentur hodie hoc terrarum spatio regiones istæ: totus episcopatus Ferdensis; Luneburgensis ac Brunsvicensis ducatus; duo item episcopatus, Hildesheimensis & Halberstadiensis; comitatus Schouenburgensis; Madeburgiensis episcopatus pars cis Albit; Marchia antiqua; Dannebergensis comitatus, Lavaburgensisque ducatus portiones cis Albit.

Atque hi equidem fines latissimi unis Cherulci à Tacito, in libro de Germaniâ, tribuuntur. at Strabo & Ptolemæus alias præterea duas nationes memorant, quarum sedes, ex illorum descriptione, in eosdem cum Cherulci fineis incident. unde partis 30 Cherulcorum vel clientelæque fuerunt inserti. Ptolemæus sic: Τὸν ἦδραν τοῦ Σέμνωνας οἰκεῖον ἔλιγασ· οὐδὲ δὲ τοῦ ἔλιγασ Καλύκωνες, ὡφ' εἰάπερες αὐλεῖσθαι τοῖς Καμανοῖς, μέχρι τῆς Μελιβόνης ὄρης· τοῦ δὲ οὖν Καμανὸς Χάλκης. hoc est: Sub Semnonibus habitant Ilingæ: sub Ilingis Calucones, ex utroque latere Albit fluminis: sub quibus Cherulci, & Camani, usque ad Melibocum montem: sub Camanis verò Chattæ. Strabo lib. VII: Αἴτια δὲ οὐδείς εἰσιν ἐδητη Γερμανιαὶ Χιρυσοῖς πήδει Χάλκοι, πήδει Γαμαθεύονται, πήδει Χαττιαίρεοι: πήδει δὲ τῷ οὐκεανῷ Σεγαμέροι πήδει Χαλκοῖ, πήδει Βέρεπτοι, πήδει Κιμέροι, Καῦσοι πήδει Καθλοῖ, πήδει Καμψαοῖ, πήδει ἄλλοι οὐλαιοις. id est: Aliæ minores Germanorum gentes sunt Cherulci, Chatti, Gamabriuni, Chattuarii. ad oceanum autem Sugambri, Chamavi, Bručteri, Cimbri, Canci, Caulci, Campsani, & alii complures. Et paulo post in triumpho Germanici: Καθλοῖς σιώματα εἰσμπεδύησι τῶν πεπονιζόμενων θειῶν, Καθλοῖς, πήδει Αμψιανοῖς, Βερεπτοῖς, Νεσίπον, Χιρυσοῖς, Χάλκοις, Χαττιαίροις, Δανδῶν, Σεγαμέροι. id est: Et ali quoque mortales in pampâ ducti sunt, ex devastatis populis, Cathulcis, Ampsanis, Bručteris, Vspiois, Cherulci, Chattariis, Marssis, Tubantiis. Pro his vocabulis, Νεσίπον, Δανδῶν, Σεγαμέροι, legendum esse οὐσιόν, Μαρσῶν, Τερεντίων. item pro Χαλκοῖς & Βέρεπτοις, Χαμανοῖς & Βέρεπτοις, jam anteā docui. Prioris loci Καθλοῖς πήδει Καμψαοῖ, nulli alii sunt, quām quorum obliquis casibus nomina posteriore loco leguntur Καθλοῖς πήδει Αμψιανοῖς. Iego igitur priori loco Καθλοῖς & posteriore, pro πήδει Αμψιανοῖς, Καμψαοῖς. apud Ptolemæum autem Καθλοῖς quæmadmodum Goths quoque dicebantur Gothones, & Franci Francones, Frisi Frisones, sive Frisones: & pro Καμψαοῖς, Καμψαοῖς. Jam verò 50 quia CATHULCI, sive CATHULONES, Ptolemæo ab septemtrionibus continentur Cherulci, ad Albit flumen; haud dubiè fuere circa opida Luneborg & Danneborg; inter amnis Ietze, Ouve, & Elmenaw. Et est hoc tractu opidum hodiè vulgari vocabulo Ulzen; quod quandam veterum cultorum memoriam servate videtur. Ultra Albit, quod tradit Ptolemæus, eosdem fuisse, haud facile crediderim; quando tot illic aliarum nationum locanda sunt nomina, uti nullus his dari locus possit. Aethicus colmographus vitiato vocabulo habet Cerisso, pro Cherulci; quod maximè genuinum gentis vocabulum esse puto. nam patriâ lingvâ haud dubiè dicebantur thi Cherulchen, sive alia dialecto Cherisker, dirativivo vocabulo, nescio à quo primitivo derivato. quod

Ccc 3

Latinè

Latinè rectius dictum fuisse: CHERISCI: quemadmodum Theutisci, & Taurisci, de quibus suprà dictum. item Narisci; de quibus infrà dicetur.

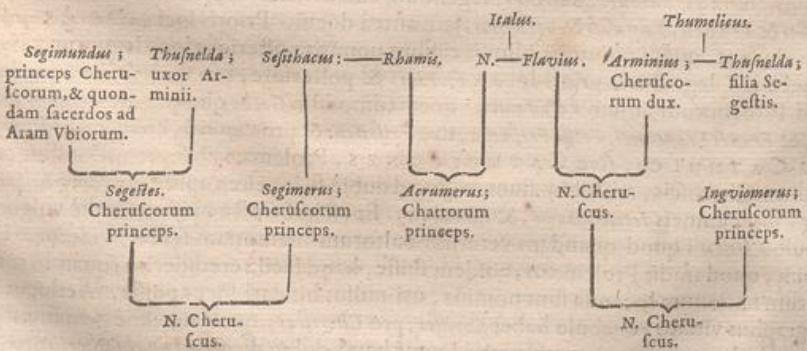
Ceterum Melibocum montem esse eum, super quem sternebatur Bacenis silva, hodie der Hartz, suo loco latius ostendam. CAMPANI igitur quia inter Cheruscos & dictum montem ponuntur à Ptolemæo, proximè Chattos; sedes eorum fuit inter duo opida Brunsivik & VVerningerode. Ptolemæo est locus τρόπαια Δρυσι, TROPHÆA DRUSI, à septentrionali latere montis Meliboci. ad Albis lœvam fuisse ripam, ostendit Dio, initio libri LV, his verbis: οὐδὲ στρατεύεσθε τοῖς Χερουσκίδα μετένθη καὶ τὸ οὔπιστον πλάγιον, ἢ λαος μέχεται Αλεξανδρεῖα πορθῶν. οὐδεῖν δὲ επιτελέσθω μὴ περιπλάνησαι, τὸν οἰδηματικὸν δὲ, ἀλλὰ τρόπαια στῆναι, ανεχώρειν. Hoc est: Drusus, in Cheruscos iter convertit: transgressusq. 10 Visurgim, omnia populando ad Albin usque perrexit. Hunc quum frustra conatus esset transire, trophaeis constitutis recessit. Quo situ fuerint, planè non liquet.

SILVAM HERCULI SACRAM refert auctor noster annal. II; in quam Germanorum quædam nationes convenerant, castra Germanici in dextrâ Visurgis ripâ oppugnaturæ. eam fuisse eodem situ, quo hodièque silva sternitur inter opida Minde & Stathagen arcemque Bökenborg; ex iis satis adparuisse puto, quæ suprà in Angrivariis ad hanc Germanici in Cheruscos expeditionem notavi.

Ceterum inter Cheruscos atque Chattos, validissimam utramque gentem, vetus perpetuumque fuisse bellum, suprà ex Cælare simul ac Tacito intelleximus. Arminius tandem Cheruscorum dux, utriusque gentis animos ita conciliavit, ut aliquandiu junctis vi- 20 tribus Romanorum imperium propulsaverint. quo defuncto, pristinum inter eos repetitum est dissidium: ex quo illud tandem sequutum, quod auctor noster refert in libro de Germaniâ: Cherisci nimiam ac marcentem diu pacem illaceſſi nutrierunt. idque jocundius, quād tutius fuit. quia inter impotentes & validos falsò quiescas. ubi manu agitur, modestia ac probitas nomina superioris sunt. Ita, qui olim boni æquique Cherisci, nunc inertes ac stulti vocatione. Cattis victoribus fortuna in sapientiam cessit.

Sed & GAMBRII memorantur populi Tacito, in libro de Germaniâ. Manno, inquit, tris filios assignant; è quorum nominibus proximi oceanō Ingætones, medii Herminones, ceteri Istætones vocentur. Quidam autem, licentiā vetustatis, plureis deo ortos, pluresque gentis appellations, Marſos, Gambrivios, Svevos, Vandali, affirmant: eaque vera & antiquanomina. 30 Claram quondam fuisse nationem, ex vetustate colligere datur. Quo situ fuerint, planè incertum. In clientelâ fuisse, Strabonis avo, vel Chattorum, vel Cheruscorum, ex verbis ejus suprà citatis conjicio; ubi Γαμβριον legendum, pro Γαμβριου, ex Tacito disco.

Haud abs re fuerit, elogium Arminii hoc loco adposuisse; quod est apud eumdem auctorem, in fine annal. II, hujusmodi: Arminius, abcedentibus Romanis, & pulsò Marobodo, regnum adfectans, libertatem popularium adversam habuit. petitusque armis, cum variâ fortunâ certaret, dolo propinquorum cecidit: liberator haut dubie Germania; & qui non primordia populi Romani, sicut alii reges ducesque, sed florentissimum imperium laeſſerit: præliis ambiguis, bello non vicit. Septem & triginta annos vita, duodecim potentia explevit. caniturque adhuc barbaras apud gentes; Gracorum annalibus ignotus, qui sua tantum mirantur; Ro. 40 manus haut perinde celebris, dum vetera extollimus, recentium incuriosi. Jam fratrem quoque ejus, uxoremque ac filium, & sanguine proximè junctos, quorum auctores meminerunt, recensuisse haud pigeat. Tabula ejus consangvinitatis talis dari potest:

Flavium

Flavium fuisse fratrem Arminii, testatur noster, annal. ii, his verbis: *Flamen Viſurgis Romanos Cheruscique interſuebat. ejus in ripa Arminius adſtitit. queſitoque, an Cæſar veniſſet, postquam addeſſe reſponſum eſt, ut liceret cum fratre conloqui, oravit. Erat iſi in exercitu cognomen Flavius.* Patrium Arminii fuisse Ingviomerum, ostenditur eodem libro poſteā his verbis: *Non modo Cheruscī ſociique eorum, vetus Arminii miles, ſumſere bellum; ſed ē regno etiam Marobodui Sveva gentes, Semnones ac Langobardi, defecere ad eum. quibus additis prepollebat, ni Ingviomerus cum manu clientum ad Marobodum perfungiſſet: non aliam ob cauſam, quam quia fratris filio juveni patruis ſenex parere deſignabatur.* Uxorem Arminii fuisse filiam Segeſtis, Cheruscorum principis, testatur idem, annal. i, his verbis: *Segeſtes, 10 quamquām conſenſu gentis in bellum traxit, diſcorſ manebat; auctis privatim odiis, quod Arminius filiam ejus, alii paclam, rapuerat. & paulo pōt: Inerant feminae nobiles: inter quas uxor Arminii, eademque filia Segeſtis, marii magis quam parentis animo. Filium ex eā ſucepifile, oſtendit mox poſteā: Arminii uxor, virili ſexu ſtripedidit. Educatus Ravena puer, quo mox ludibrio conſlitutus fit, in tempore memorabo. Nomen ejus oſtendit Strabo lib. viii; inter captivos Germanorum duces, quos Germanicus Romæ in triumpho duxit.* Σεγιμηντός περ Σεγέστα ήδε, Χηρόσκων ἡγεμών, καὶ αὐτοῖς φίλοι αὐτῷ, γνών δέ τοι θυσιάς θυσιέλαδα, ηδὲ τελετής θυμελανός: id eſt: Segimundus, Segeſtis filius, Cheruscorum dux, & ſoror ejus, eademque uxor Armenii, nomine Thusnelda, & filius treis annos natus Thumelicus. Flavii, fratris Arminii, uxorem fuisse Chattam, Acrumeri principis Chatterorum filiam, ex quā ſucepit Itala lum filium; auctor eſt Tacitus, annal. xi. Eodem, inquit, anno Cheruscorum gens regem Romā petivit, amiffis per interna bella nobilibus, & uno reliquo ſtripes regie, qui apud urbem habebatur, nomine Italus. Paternum huic genū e Flazio, fratre Arminii, mater ex Catumero, principe Chatterorum, erat. In Vaticano exemplari eſt Actumero: ex quo facio Acrumero. ſic enim eſt apud Strabonem, dicto loco; Επὶ Σεγιμηντόν, Αἰγιμηρά ηδε, τῶν Χηρόσκων ἡγεμόνον. καὶ τέττας Πατίς, Οὐρημένας θυσιάτης, ηγεμόνον. Battiōnō. id eſt: Prætereaque Seſiħacūs, Aegimeri, Cheruscorum ducis, filius; & uxor ejus Ramis, Veromyri, Battorum ducis, filia. Vocabula hæc eſſe miferè vitiata, jam alii ante me diſpexerunt: qui pro Αἰγιμηρά reposuere Σιγιμηρά. quem Segeſtis fuisse fratrem, auctor eſt Tacitus, annal. i, his verbis: *Stertinius ad accipientum in deditiōnē Segimundum, fratrem Segeſtis, p̄miffus ipſum & filium ejus in civitatem Vbiōrum 20 perduixerat. Batti nulli umquām fuere populi in Germaniā. qui Batavos inde colligunt fuisse, eos fugit, Batavos sub Tiberii principatu, nullos habuiffe bellī duces. Corrigo iugit 30 ego id vocabulum in Xaſſaw. illud autem Οὐρημένας, in Αἰγιμηρά vel Οὐρημένας. nec ullus aliis hic Chatterorum dux fuit, quam qui Tacito eiūdem gentis dicitur princeps Actumerus, ſive rectius Acrumerus. Cetero Segimundum facerdorem quondam fuisse apud Gallicam Rheni ripam, auctor eſt idem noster, annal. i, his verbis: Addiderat Segeſtes legatis filium, nomine Segimundum. Sed juvenis conſcientiā contabatnr. quippe anno quo Germaniæ deſcivere, ſacerdos apud Aram Vbiōrum creatus, ruperat viſtas, profugus ad rebelles.*

C A P. XX.

40

De FRANCIS, & FRANCIA.

GENTIBUS haſtenus, quæ ad primam Germaniæ partem perteſtent, omnibus cis Albim explicatis, commodus nunc locus viſus eſt, antequām ad Fofos & Cimbros, Transalbianas nationes, transirem, de FRANCIS, & terrā eorum FRANCIA, pauca quædam diſſerere. Gens hæc fuit omnium, quotquot magna illa atque vaſta Germania tulit, nobilissima; longè latēque, non modō domi in patriis ſedibus incolens, ſed in exteris etiam poſtmodūm regiones, cis Rhenum Danubiumque effuſa; haud dubium Romani imperii excidiū. Sedeis eorum trans Rhenum in Germaniā alii etiam antehac utcumque commoniſtarunt. at primæ eorum originis 50 non minùs omneis fuisse ignaros video, quam ipsorum Alemanorum, de quibus ſuprā explicatum eſt. De Hunibaldi nugis, aliorumque ſimiliūm ſcriptorum ſomniis, ac fabulis anilibus, nihil heic dicere lubet. illos miror, qui, ſuperioribus ſeculis veras Francorum res tradere ad gressi tam negligentes, tamque vēcordes fuerunt, uti de origine eorum vulgatis credere ſigmentis maluerint, quam rei veritatē altius anquirere. Sed ita profeſtō eſt: opus id erat arduum, labo ſisque plenum, nec facile cuiquam, niſi in omni veteri Romanorum historiā probē versato, fuſcipiendum. Interim haud pauci etiam noſtro ſeculo reperti ſunt viři docti, qui pro viſili quisque parte in eo enodando laboraverunt. qui & ipſi, naliis ſtudiis, munīiſq; ſive profeſionibus fuſſent occupati; haud dubiē ad intimum totius rei

CCC 4